

11 november 2024

College van B&W Bloemendaal en de gemeenteraad
Postbus 201
2050 AE Overveen

Geacht college, geachte gemeenteraad,

Hierbij richten wij ons tot u met het verzoek:

Red de Kloostertuin van het St Luciaklooster

In Bennebroek ligt het Sint Luciaklooster. Dit is een monument. Bij het klooster hoort uiteraard de kloostertuin. Tezamen vormen zij een ensemble met een hoge cultuurhistorische waarde voor de dorpskern Bennebroek. SBEZK heeft zich vanaf eind jaren negentig tot en met 2014 zeer ingespannen om de zgn. historische Oude Kern in Bennebroek te beschermen. Daartoe is in samenwerking met het gemeentebestuur van Bennebroek een nieuw ontwerpbestemmingsplan opgesteld dat eind 2008 gereedkwam. De samenwerking vond plaats tussen SBEZK, Cuypersgenootschap, Vereniging Meerwijk en de ambtenaren en wethouder (Winnubst) van Bennebroek. In het nieuwe bestemmingsplan werd de Oude Kern beschermd. Daarin was niet alleen het klooster en de tuin opgenomen, maar ook de andere historische onderdelen zoals de Kerk met de pastorie en de tuin, de oude St Franciscusschool, het portiers huisje, de moestuin,

de Lourdesgrot en de begraafplaats. Het washuis hoorde ook bij het klooster maar kreeg geen beschermde status. Ook was er discussie over de oude gymzaal bij de St Franciscusschool, nl of deze nu wel of niet een beschermde status verdiende.

Met ingang van 2009 ging Bennebroek op in de gemeente Bloemendaal. Een nieuw bestemmingsplan werd van kracht na de fusie. Het klooster en de kloostertuin hebben de monumentenstatus behouden. Lange tijd was er onzekerheid over de toekomst wat mede het gevolg was van de financiële crisis die eind 2008 uitbrak.

Gelukkig kreeg het klooster alsnog een herbestemming. In het klooster kwamen appartementen die worden bewoond. SBEZK is voorstander van herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed. De reden hiervoor is eenvoudig: omdat door herbestemming verloedering en verval van monumenten wordt voorkomen en op den duur zelfs sloop of vernietiging door brand. Helaas is het park geen openbaar eigendom geworden. Destijds hebben wij voorgesteld om het park openbaar toegankelijk te maken zodat de geschiedenis door de dorpsbewoners levendig gehouden wordt. Het gemeentebestuur wilde daar helaas niet van weten en voor de ontwikkelaars van het klooster was die optie kennelijk ook onbespreekbaar. Het gemeentebestuur van Bloemendaal gaf bovendien als reden aan dat de tuin in het klooster door de eigenaren die daar gingen wonen, zou worden onderhouden. Het werd daarmee een particuliere kloostertuin met bijbehorend onderhoud, verkregen van de voormalige zusters voor een gering bedrag.

Het nieuwe bestemmingsplan bevat geen mogelijkheden om de kloostertuin te bebouwen. Helaas is het nu zo dat het college van Bloemendaal een principeverzoek heeft ontvangen om een woning te kunnen bouwen in de kloostertuin voor één van de ontwikkelaars die thans in het klooster woont. De andere ontwikkelaar heeft ook de wens een huis te bouwen in de tuin. Dit is onlangs door de nieuwe wethouder Rob Scholte bevestigd tijdens een raadsvergadering. Ambtelijk blijkt het voornemen te bestaan om met het principeverzoek in te stemmen en heeft de raad een brief ontvangen dat het een collegebevoegdheid zou zijn om de bouw te vergunnen. Het argument om in de kloostertuin te gaan bouwen luidt als volgt (cursief gedrukte tekst is letterlijk overgenomen):

De Kloostertuin is op deze plek maar beperkt onderhouden waardoor er door uitval van bomen een open plek is ontstaan. Het inpassen van een woning op dit perceel is hierdoor niet ondenkbaar. De woning wordt ingepast in het groen, op een open plek waar de historische structuur van het beschermde kloostertuin momenteel niet meer aanwezig is. De bouw van de woning doet geen schade aan het gemeentelijk monument St. Luciaklooster. De rijke historische context van de omgeving is grondig onderzocht, waarbij de harmonie tussen bebouwing en natuurlijk landschap benadrukt wordt. De bebouwing wordt zo geplaatst dat bestaande bomen behouden blijven en er voldoende afstand wordt gehouden van de erfgrenzen. Op deze manier blijft het perceel herkenbaar als bosgebied en wordt de groenwaarde ervan gewaarborgd.

De initiatiefnemers willen met de middelen die vrijkomen uit deze ontwikkeling gebruiken voor het noodzakelijke herstel van de kloostertuin zoals het achterstallig onderhoud en andere passende interventies. Hoewel het initiatief voor de toevoeging van een woning op het terrein van de kloostertuin enige potentie heeft, passend is binnen de structuurvisie en niet strijdig is met de eisen gesteld voor de ruimtelijke kwaliteit, ontbreekt het nog aan cruciale details omtrent de financiële investeringen en de concrete maatregelen die de voorgestelde ontwikkeling zullen ondersteunen. Zonder deze informatie blijft het plan slechts een toevoeging van één woning op een locatie waar het bouwen van de woning niet logisch is in de landschappelijke groene structuur van de omgeving.

SBEZK verzet zich tegen deze motivering die in onze ogen geen hout snijdt. **Het kloostercomplex is beschermd en zeldzaam. Een klooster in de omvang van Bennebroek is boven de rivieren beperkt. De combinatie van het kloostergebouw met de tuin en portierswoning is nog zeldzamer.**

We kunnen het de zusters niet meer vragen, maar kloosters en kerken worden opgericht om het woord Gods te verbreiden, via onderwijs, missie of zelfs contemplatie. Het oprichten van een klooster in overwegend protestants gebied kan als provocatie gezien worden, als geografische misser als piketpaaltje in de verbreiding van het ware geloof, maar het blijft bijzonder.

In Noord-Brabant en Limburg vond (ongeveer 1995) een grondige en gemotiveerde selectie van de geïnventariseerde kloosters plaats. In Noord-Holland werd dit nagelaten en werden slechts enkele stedelijke kloosters geplaatst. Volgens de VNG nota gemeentelijk monumentenbeleid (2000, opgesteld in overleg met de rijksdienst) was het de bedoeling dat de gemeenten potentiële rijksmonumenten zouden aandragen. Het resultaat van dit onvoltooide

beleid is dat van de 62 op de lijst genoemde beschermde kloosters 49 in Noord-Brabant en Limburg staan, vijf in Zuid-Holland en twee in Noord-Holland.

Het voorgaande betekent dat wij niet kunnen instemmen met de aantasting van de bijzondere waarde van de hiervoor genoemde combinatie en dus niet akkoord gaan met de bouw van woningen in de kloostertuin bij het Luciaklooster.

Afgelopen zaterdag 9 november 2024, verscheen in het Haarlems Dagblad een uitgebreid artikel over de kwestie ‘bouwen in de kloostertuin van het Luciaklooster’ te Bennebroek. Hierin viel te lezen dat de bouw een goed idee zou zijn omdat met de realisatie van verkoopopbrengst van het appartement dat nu wordt bewoond door de ontwikkelaar, de tuin kan worden onderhouden gedurende een periode van 10 jaar. Dat duidt erop dat er over 10 jaar opnieuw een woning gebouwd kan worden? Ook werd in het artikel gerept over het ‘vrijwilligerswerk’ dat de echtgenote van de ontwikkelaar in de tuin verrichtte. Betekent dit dat er voortaan in monumentale tuinen behorend bij monumentale landhuizen of op landgoederen gebouwd mag worden omdat het tuinonderhoud gefinancierd moet worden teneinde de eigenaren te bevrijden van hun ‘vrijwilligerswerk’?

Dat lijkt ons in strijd met de zorgvuldigheid en met degelijk en betrouwbaar monumentenbeleid.

Tenslotte lezen wij dat de Dorpsraad in Bennebroek geconsulteerd is. Mogen wij u vragen over welke specifieke en deskundige (cultuurhistorische, architectonische of RO) expertise de Dorpsraad beschikt? En indien afwezig, mogen wij dan vernemen of de Dorpsraad de leden heeft geraadpleegd of niet en indien niet, op welke wijze wordt voldaan aan uw eigen Participatieverordening?

Graag vernemen wij van zowel het college als de raadsfracties of u instemt met de bouw van woning(en) in de kloostertuin. Wij zijn zeer betrokken bij dit schitterende monument en wij zien uit naar een gesprek met u.

Hoogachtend,